

Силабус курсу Основи геронтології і геріатрії

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта
(Фізична реабілітація)
Освітньо-професійна програма
«Спеціальна освіта (Фізична реабілітація)»
Кількість кредитів – 5
Рік підготовки, семестр – 1 рік, 1 семестр
Компонент освітньої програми: вибіркова
Дні занять: ауд. 607
Консультації: четвер 14.05, ауд. 607
Мова викладання: українська

Керівник курсу

Канд.біол.наук Храбра С.З.

Контактна інформація: 0676720272

Анотація дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є первинні механізми старіння, взаємозв'язок процесів старіння на різних рівнях життєдіяльності організму, вікові особливості адаптації організму до середовища, заходів і засобів збільшення тривалості життя та особливості перебігу хвороб у людей похилого віку.

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи геронтології та геріатрії» є надання необхідних знань студентам про особливості функціонування людського організму при старінні. Сформувані у студентів адекватні наукові уявлення про закономірності перебігу і лікування захворювань у геріатричних пацієнтів, що складає основу для науково обґрунтованої реабілітаційної роботи та тренувального процесу з людьми похилого віку.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері освіти, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

Тема	Результати навчання
1. Вступ до геронтології (предмет та історія розвитку геронтології).	Предмет та завдання геронтології та геріатрії. Зв'язок геронтології та геріатрії з іншими науками. Історія розвитку геронтології та геріатрії.

2. Загальна біологія старіння	Вікова періодизація. Видова тривалість життя. Тривалість життя чоловіків і жінок. Історія омолодження. Клітинні теорії старіння. Системні теорії старіння.
3. Проблема старіння суспільства.	Геріатрична допомога населенню. Надання медичної допомоги населенню літнього віку. Організація і структура геріатричної допомоги.
4. Клітинні і імунні зміни при старінні.	Зміни маси тіла при старінні. Зміни функцій клітин при старінні. Особливості імунітету при старінні. Функції крові при старінні. Зміни зовнішніх покривів. Зміни опорно-рухового апарату.
5. Зміни в органах і їх системаї при старінні.	Особливості вегетативних систем і ЦНС при старінні. Зміни серцево-судинної системи при старінні. Особливості дихальної системи у престарілих. Функції шлунково-кишкового тракту. Ендокринні функції. Тепловий обмін. Функції нирок. Особливості сенсорних систем при старінні. Функції нервової системи і психічна діяльність.
6. Засоби і методи збереження активного довголіття відмороженнях.	Раціональне харчування як запорука довголіття. Значення основних харчових інгредієнтів для збереження молодості і здоров'я. Значення вітамінів для збереження молодості і здоров'я. Значення основних мікроелементів для організму. Рух як запорука довголіття. Стан психіки і здоров'я.
7. Особливості перебігу захворювань системи органів кровообігу в осіб літнього та старечого віку.	Артеріальна гіпертензія (первинна, або есенціальна, і вторинна, або симптоматична) в літньому та старечому віці. Профілактика ускладнень. Аритмії. Визначення, етіологія, класифікація. Атеросклероз, чинники ризику, профілактика. Ішемічна хвороба серця, недостатність кровообігу в літньому та старечому віці.
8. Особливості перебігу захворювань системи органів кровообігу в осіб літнього та старечого віку.	Особливості перебігу, нападу стенокардії (еквіваленти нападу), інфаркту міокарда, хронічної недостатності кровообігу. Особливості догляду та надання долікарської та невідкладної медичної допомоги пацієнтам літнього та старечого віку з гіпертензивним кризом, за підозри на інфаркт міокарда, у разі погіршення серцевої діяльності, при гострому коронарному синдромі, гострому набряку легень/серцевій астмі, кардіогенному шоку. Профілактика ускладнень.
9. Особливості перебігу захворювань системи крові у пацієнтів літнього та старечого віку.	Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань системи крові, їх перебіг у літньому та старечому віці. Анемії. Гемобластози. Мієлоїдні та лімфоїдні пухлини. Геморагічний синдром.

<p>10. Особливості перебігу захворювань органів дихання у пацієнтів літнього та старечого віку.</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань органів дихання, їх перебіг в осіб літнього та старечого віку: бронхіт (гострий, хронічний), пневмонія, хронічні обструктивні захворювання легень (ХОЗЛ), рак легень. Визначення, етіологія, класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностика. Профілактика.</p>
<p>11. Особливості перебігу захворювань органів травлення у пацієнтів літнього та старечого віку.</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни та особливості захворювань органів травлення в осіб літнього та старечого віку: гастрит (гострий, хронічний), рак шлунка, виразкова (“застаріла”, “пізня”, “стареча”), дивертикулярна, рефлюксогастроезофагальна, жовчнокам’яна хвороби, токсичний (медикаментозний) гепатит, цироз печінки. Роль <i>Helicobacter pylori</i>, нераціонального харчування, надмірного вживання алкоголю, тривалого вживання ліків, супутньої патології у виникненні хвороб.</p>
<p>12. Особливості перебігу захворювань нирок і сечових шляхів у пацієнтів літнього та старечого віку</p>	<p>Запальні захворювання нирок (гломерулонефрит, пієлонефрит). Пієлонефрит, гломерулонефрит (гострий, хронічний), діабетична та медикаментозна нефропатія, нефротичний синдром. Урологічні захворювання у пацієнтів літнього та старечого віку (аденома, рак передміхурової залози). Визначення, етіологія, класифікація, діагностика лікування (фітотерапія як засіб тривалого лікування захворювань), профілактика. Хронічна ниркова недостатність у пацієнтів літнього віку.</p>
<p>13. Особливості перебігу захворювань ендокринної системи у пацієнтів літнього та старечого віку</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань ендокринної системи, їх перебіг у літньому та старечому віці. Хвороби щитоподібної залози (гіпертиреоз, гіпотиреоз), цукровий діабет 2 типу: визначення, етіологія, класифікація, чинники ризику. Основні ознаки та невідкладна допомога при комах (гіперглікемічній, гіпоглікемічній, гіперосмолярній, гіперлактатцидемічній). Профілактика розвитку ускладнень (гострих і хронічних).</p>
<p>14. Особливості перебігу захворювань опорно-рухового апарату у пацієнтів літнього та старечого віку.</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань опорно-рухового апарату, їхній перебіг у літньому та старечому віці: остеохондроз, остеопороз, остеоартроз. Визначення, етіологія, класифікація, клінічна картина, діагностика (ультразвукова та рентгенологічна денситометрія, виявлення маркерів кісткового метаболізму), ускладнення.</p>
<p>15. Особливості перебігу захворювань нервової системи, розладів психіки у пацієнтів літнього та старечого віку.</p>	<p>Вікові зміни нервової системи (судинними захворюваннями мозку, хворобою Паркінсона) та порушеннями психіки (психозами літнього віку, хворобою Альцгеймера). Визначення їх психоневрологічного стану, адекватності виконання лікарських призначень.</p>
<p>16. Особливості перебігу захворювань порушення органів зору, слуху, шкіри у пацієнтів літнього та старечого віку</p>	<p>Вікові фізіологічні зміни, особливості захворювань органів зору, слуху (старечою приглухуватістю, порушеннями рівноваги), шкіри.</p>

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики
ФК-1.	Здатність знати нормативно-правові основи спеціальності «Спеціальна освіта, корекційно-педагогічної діяльності і професійних обов'язків; уміти налагоджувати міжособистісні стосунки; досвід соціальної, корекційно-педагогічної взаємодії у процесі навчальної і професійної діяльності.
ФК-2.	Здатність вміти виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу); досвід продуктивної організаційної діагностичної, реабілітаційної, абілітаційної і корекційної роботи в освітньо-професійному середовищі, відстоювати інтереси осіб з ООП.
ФК-3.	Здатність знати основні способи і засоби міжособистісної комунікації, стилі мовлення, практичний досвід комунікації різними мовами в галузі спеціальної освіти; вміти постійно збагачувати власне мовлення, налагоджувати професійну і корекційно-педагогічну комунікацію, застосовувати інформаційно-комунікативні технології в професійній і науковій діяльності).
ФК-4.	Здатність мати психолого-педагогічні, корекційно-методичні та фахові знання; вміти відбирати і систематизувати діагностичний, корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових, індивідуальних особливостей осіб з особливими освітніми потребами; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби навчання та виховання у ВНЗ та корекційного процесу в закладах освіти та охорони здоров'я; досвід організації корекційно-педагогічного процесу та педагогічного спостереження за викладанням фахових дисциплін; здатність удосконалювати власну викладацьку та корекційно-педагогічну діяльність).
ФК-5.	Здатність знати методологічні та психолого-педагогічні основи корекційної роботи при різних психофізичних порушеннях у осіб з особливими освітніми потребами; вміти проводити корекційно-розвиткову роботу у різних типах закладів.
ФК-6.	Здатність знати основні правила наукової організації дослідно-педагогічної і корекційно-педагогічної діяльності; вміти раціонально організувати власний науково-дослідний і корекційно-педагогічний процес, самостійно контролювати їх результативність, ефективність, удосконалювати систему самоорганізації на основі сучасних інноваційних педагогічних і корекційних технологій).

ПРН 1.	Володіє знаннями про організацію, управління, нормативно- правове забезпечення, соціально-економічні та культурні умови діяльності спеціальних освітніх установ для дітей з порушеннями психофізичного розвитку, інклюзивних навчальних закладів та навчально-реабілітаційних центрів; сучасні досягнення корекційно-педагогічної теорії і практики; Закон України про освіту, Конвенцію про права дитини, нормативно-правові акти та державні документи з питань навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку; державну мову відповідно до чинного законодавства про мови в Україні.
ПРН 8.	Володіє знаннями про вимоги до оснащення та обладнання навчальних кабінетів, класів, корекційних закладів.
ПРН 9.	Вміє проектувати, планувати і проводити корекційну роботу, здійснювати її інформаційне, методичне, фінансове та кадрове забезпечення.
ПРН 12.	Знає принципи побудови та реалізації програми фізичної реабілітації; методики застосування заходів профілактики і корекції рухових дисфункцій в осіб різного віку, зокрема при неврологічних, м'язово-скелетних, серцево-судинних і респіраторних захворюваннях.

Літературні джерела

Базова

1. Дворецкий Л.И., Лазебник Л.Б. Справочник по диагностике и лечению заболеваний у пожилых. – М.: Новая волна Оникс, 2000. – 543 с.
2. Міжнародний благодійний фонд Карітас України. Лікування пролежнів. Поради для пацієнтів та опікунів: пер. із анг. – Львів: Підприємство Львів Стрім, 2002. – 32 с.
3. Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. Медсестринство в геронтології і геріатрії: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 624 с.
4. Усіченко І.Г., Царенко А.В., Місяк С.А. Основи догляду в домашніх умовах: навч. посіб. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. – 378 с.
5. Шатило В.Й., Яворський П.В. Паліативна медицина: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 200с.
6. Шегедин М.Б., Джулай Л.І., Смачило І.С. Медсестринство в геронтогії та геріатрії. – К.: Медицина, 2008. – 23 с.

Додаткова

1. Березовська І. Ішемічна хвороба серця. Причини, діагностика, профілактика, лікування: навч. посіб. – Львів: Б. в., 2004. — 20 с.
2. Білінський Б.Т., Стернова Ю.М., Шпарин Я.В. Онкологія: підручник. – К.: Здоров'я, 2004. – С. 427—429, 453—460.
3. Воложин А.И., Оганов В.С. Остеопороз: учеб. пособие. – М.: Практическая медицина, 2005. – 232 с.
4. Демченко О.К. Медсестринство в терапії: навч. посіб. – К.: Здоров'я, 2002. – 336 с.
5. Коркушко О.В., Шатило В.Б., Ярошенко Ю.Т. Передчасне старіння. Бібліотечка практикуючого лікаря. – К.: ТОВ ДСГ Лтд, 2003. – 53 с.
6. Корнонішко О.М. Медсестринство в офтальмології: навч. посіб. – К.: Здоров'я, 2003. – С. 67-89.
7. Кузнецов В.В. Морфологические изменения мозга у больных пожилого возраста, перенесших ишемический инсульт // Проблемы старения и долголетия. – 2004. – № 4. – С. 517-524.

8. Мостовий Ю.М. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів: довідник-посіб. – Вінниця: ДП ДКФ, 2006. – 480 с.
9. Середюк Н.М. Внутрішня медицина. Терапія: підручник. – К.: Медицина, 2006. – 686 с.
10. Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 488 с.
11. Товариство Червоного Хреста. Науково-інформаційний центр Адаптація. Міжнародна організація Жіноча Громада // Довідник патронажної медичної сестри. – К., 2005. – С. 10-57.
12. Фещенко Ю.І. Негоспітальна пневмонія у дорослих. Методичні рекомендації. — К.: Б. в., 2003. – 34 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 – усне опитування	30
Змістовий модуль 2 – усне опитування	35
ІНДЗ – розробити презентацію на одну із тем (за вибором студента)	15
Залік – усне опитування	20